Fogalmazási

ELEMI NÉPISKOLAI

GYAKORLATOK

9

Nagy Mária

IV. oszt. tanuló

Nagykanizsa a török időkben

A hibák jelzésére használt jelek magyarázata:

— helyesírási hiba
⌣ egy szóba kell írni
| külön kell írni
└ írásjel hiányzik
〰 meg nem felelő szó vagy kifejezés
V̄ kimaradt szó
1, 2, 3 szórendi hiba
T új bekezdésbe kell írni
? érthetetlen

I. Feladat.

Nyári élmények.

A vizsga június 22-dikén volt? Én vizsga után elmentem a Balatonba fürödni? Én a szünödölen elmentem Szepetnekre? Én a szünödö alatt néha elmentem a piacra? A szünödö után következik a tanév és én már be is iratkoztam a negyedik osztályba?!

Nagykanizsa, 1930. szeptember hó 12-én.

F: 2. L: 2.

Javítás.

22-ik osztályba!

II. Feladat.

A szüret.

Édes apám először elment a hegyre és eligazította a hordókat. Aztán édes anyám el hívta a rokonokat. És másnap reggel indultunk a hegyre. A szüreten én is segítettem édes anyámnak szőlőt szedni. A szüreten a nagyok daroltak én meg játszottam a. Mikor a szüret elmúlt aztán haza jöttünk.

Nagykanizsa, 1930. október 17-én

F.: 2. K.: 2

2

Favitás.

a

kat. elhivta

én

ü-

lor daloltak.

hazajöttünk

III. Feladat.

Magyar Hét.

A mi édes hazánk Csonka Magyarország jelelg szegény s azon csak igy segithetünk ha mindid magyar árut vásárolunk. Először azért kell magyar árút vásárolni mert jobb, azután olcsóbb s az által sok magyar munkásnak adunk kenyeret. Külföldi árút csak akor vásároljunk, ha itt Magyarorszgon ilyet nem találunk s a mennyire lehet igyekezünk mindig jobb és jobb árut gyártani. Október 18-tól 26-ig az összes kereskedők igyekeznek csak magyar gyárban készült árút eladni azért ezt a hetet

Magyar Hét" nek nevezzük.

Nagykanizsa, 1930. október 24-én

F: 2. L: 3

Javítás

akkor

IV. Feladat.

Legyünk takarékosak.

Minden tanulónak először taneszközökre és iráeszközökre van szüksége azután különféle ruházatra a mi szüleink veszik meg az ő mindennapi keresetükből A ruháinkat tanszereinket környeinket kímélni kell hogy sokáig tartson mert ha gyakran kell ezeket szüleinknek beszerezni akor elszegényednek eladósodnak a mi szüleink azért a megtakaritott fillereinket hasznos dologra kell forditani, mert azáltal segitségükre vagyunk szüleinknek, s hogy már most szokjuk meg a takarékosság ha majd felnőrünk ne adjuk ki könyelmüen a pénzünket.

Nagykanizsa, 1930. novemler 7-én. F. 2. K. 3

Javítás.

akkor szülőink szülőinknek takarékosságot könnyelműen

Javítás

könnyelműen

V. Feladat.

Tatárjárás,- képről.

A tatárjárás után IV. Béla újból visszatért a hazájába. És bánatosan nézi a holdtesteket. És a lovak is állnak mellettük. A holló a hold testével táplálkozik. A vadállatok a holtak csontját eszik. Egyik vitéz kiemeli egy sovány holttestett és táplálékot ad neki.

Nagykanizsa, 1930. november 25-én.

F: 2. K: 2.

Javítás

holttesteket. mellettük. holttestével holtestett

Javítás

holttestét

VI. Feladat.

Egri csillagok képről és a tanultak alapján.
Mikor az ellenség a vár falára érkezett
a két basa levelet küldött Dobónak, hogy
adja fel a várat. A török nem csak lét-
rán kapaszkodik, hanem a vár falára
is. Az asszonyok követ és forróvizet önt-
tenek a törökökre. Dobó István ki tette a
fekete koporsót. A magyarok azt mond-
ták egymásnak, hogy imádkozzunk és
akkor elimádkozták Miatyánk Istent.
Allah nincs velünk.' Allah a magyarok
kal van.' Isten ellen nem harcolunk.'
mondták. A török csakugyan megszökött.

Javítás

fallára forróvizet kitette

Javítás

falára

A vár megvolt mentve.

Nagykanizsa, 1930. december 2-án.

F: 2. L: 2.

VII. Feladat.

Az első hó

A hó a téli évszakban esik. Ha ránézünk a fára akkor látjuk, hogy a fák mind havasok. De a hó nem sokáig marad meg mert az esö elolvasztja. A gyerekek örülnek a hónak, hogy tudnak szánkázni. Mikor a hó esik akkor nagyon hideg van.

Nagykanizsa, 1930. december 16-án.

F: 1. L: 1.

Favitás.

évszakra látjuk

VIII. Feladat.

Hogyan töltöttük a karácsonyi szünidöt?

Én szünödöben tanultam és játszottam. Néha édes anyámnak segitettem dolgozni. A kis Jézus hozott narancsot, szalagot, és füget. Mikor a tanitónéni kiosztotta a meséskönyvet akkor olvasttam belöle. Én a szünidöt nagyon jól töltöttem. Én a karácsonynak nagyon örültem. Este meg gyujtottuk a gyertyát és énekeltünk. Mikor a karácsony elmult akkor megint eljöttünk iskolába.

Nagykanizsa, 1931. január 16-án.

F. 2. K. 2

Javítás

tanító néni olvastam meggyujtottuk

IX. Feladat.

A disznóölés leírása képről.

A disznót télen szokták levágni. Mert ha nyáron ölünk akkor megrüdösödik a hús. Az egyik disznót forrázzák a másikat pedig perzselik. Az asszony viszi le a tálba a vért. Az öreg asszony a kályha mellett ül és töri a fűszereket. Az egyik fiú fogja a kutyát, hogy a disznóhoz ne menjen.

Nagykanizsa, 1931. január 30-án.

F. 2. L. 2

Javítás.

perzselyik

x. Feladat.

Hogyan lesz a búzaszemből kenyér.

Ősszel elveti a gazda a magot. Mikor a mag megérik, akkor elmennek és learatják. Mikor learatták akkor hazahozzák és kicsépelik. Mikor kicsépelték akkor elviszik a malomba. Mikor megörölték akkor hazahozzák a lisztett. Mikor hazahozták akkor kiszitálják és a gazdaasszony elviszi a pékhez és a pék megsüti a kenyeret és így lesz a búzaszemből kenyér

Nagykanizsa, 1931. február 24-én.

F.: 2 Zs. Sz.: 2

Javítás

elmennek

XI. Feladat.

Egy nagyvásár leírása.

Mikor nagyvásár van akkor sokan jönnek más faluloris. En elvoltam édesanyámmal a boltba és ruhát vettünk. Aztán elmenttünk a marhavásárba és tekenet vettünk. A nagyvásárban sokan vannak. Az egyik helyen szalagot árulttak a másik helyen pedik minden féle ruhákat. En a vásárban láttam a kirakatokban a babákat.

Nagykanizsa, 1931. március 10-én.

F: 2. K: 2

Javítás.

falurol is. En elmenttem mindenfele pedig

Javítás

falurol elmentem

XII. Feladat.

Március 15 dikének megünnepelése a kiskánizsai iskolában.

Először a tanitó néni megmontta, hogy minden jó magyar honleánynak nemzeti szinü szalagot kell kitüzni. Akkor sorakoztunk az iskola udvarba aztán elmentünk a templomba és szentmisét hallgattunk. Mikor kijöttünk a templomból és elmentünk az ünnepélyre ott szép szavalatokat hallgattunk. És az igazgató úr márcziis 15 ötödikéről beszélt.

Nagykanizsa, 1931. április 10-én.

F. 2. K. 1

Javitás.

megmondta

XIII. Feladat.

Az én legutolsó betegségem.

Nekem legutóljára fájt a gyomrom és a fejem. Akkor édes anyám elhívta a orvost. Édes anyám akkor vett nekem narancsot és cukrot. És akkor doktor úr írt nekem orvosságot. Akkor eljött a barátnőm meglátogatni. És akkor a doktor úr azt mondta, hogy nem szabad iskolába jönni. És én mégis eljöttem. És akkor a tanitónéni megkérdezte, hogy mi volt a bajom. Hála Isten, hogy már meggyógyultam máskor jobban vigyázok az egészségemre.

Nagykanizsa, 1931. május 1-én.

F. 1. K. 2

NAGYKANIZSA

Nagykanizsa vidékén már a legrégibb időben éltek emberek. Erről tanuskodik a kisbagolai hegy északi oldalán talált, kézzel formált agyagedény, amelynek készítési idejét Krisztus előtt 3—4000 évre teszik. Emellett bizonyít az alsónyiresi erdőben 1922-ben talált bronz kard és fokos is.

Monda szerint a Kis- és Nagykanizsa között elterülő mocsár közepén már a kelták építettek cölöpökön nyugvó várat. Később pedig a rómaiak még erősebb várat építettek e helyre és „*Canissá*"-nak nevezték el. Vannak, akik a Kanizsa elnevezést e névből származtatják. Mások a szláv „Kenezu" szó mellett érvelnek, mert állítólag Kanizsa várában lakott *Prlvina* szláv fejedelem, aki még a honfoglalás előtt kapta volna ajándékba Lajos frank királytól a Szala folyó menti területet. „Kenezu" pedig szlávul fejedelmet jelent. Kanizsa legrégibb urának *Kokas Miklost* is tartják, akitől hűtlensége miatt vették el. Viszont mások szerint a honfoglalás után már az Osl család tulajdona volt a vár. 1324-ben kelt az a királyi adománylevél, amely az *Osl* családból származó *Lőrinc* mesternek ajándékozza a kanizsai birtokot, aki a vár neve után vette fel a *Kanizsay* nevet. A Kanizsay-család tagjait a magyar királyok mindig kedvelték. Sokan közülök igen magas méltóságot töltöttek be. Ebből a családból származó *Kanizsay János* esztergomi érsek telepítette le nálunk 1415-ben a *Ferenc*-rendi szerzeteseket. 1532-ben a *Nádasdy*-család birtokába került a vár, mert Kanizsay Orsolya Nádasdy Tamáshoz ment feleségül. Korán özvegységre jutván, a várat 1566-ban más birtokért Miksa császárral elcserélte. Miksa a várat igen megerősítette, hogy a Bécs felé igyekvő törököknek az útjában álljon. 1600-ban azonban a várat a török elfoglalta, emiatt a parancsnokát, Paradeiser Györgyöt lefejezték. 90 évig volt a töröké a vár. Sokszor próbálták visszaszerezni, köztük Zrinyi, a költő is; de csak 1690. április 13-án sikerült *Batthyányi* Adámnak. Ezután már nem sokáig állott fönn, mert félt I. Lipót, hogy a magyar szabadságért küzdő kurucok kezébe kerül, ezért 1702-ben leromboltatta. A lebontott vár köveiből épült a mostani *Ferenc-rendi* zárda és a templom, továbbá a „*Korona*" szálloda és kávéház. A vár alapköveivel pedig 1840-ben kirakatták a Fő-út gyalogjáróját. Így tűnt el a várnak még a nyoma is. Ahol régen fegyvercsörgés hangzott, harci zaj morajlott, ott ma a gőzmalom és a szeszfinomító gyár kéményei füstölögnek. A mocsarat a vár megszűnése után lecsapolták s a várost népének szorgalma Dunántúl egyik jelentékeny kereskedő- és iparos-központjává fejlesztette. A Trianon folytán azonban vásárlóközönségét nagyrészben elvesztette s így kereskedelme és ipara pang, s ha segítség nem érkezik valamilyen formában, teljesen elsorvad.

Kiskanizsát a várnak délnyugati fala mellett a XVI. században a rácok alapították, ezért régebben Rácvárosnak nevezték. 1573. február 3-án Ali szigetvári basa kirabolta és felégette, de újra felépült és 1698-ban egyesült Nagykanizsával.

Nagykanizsa régi épületei közül még áll Király-utca 40. szám alatt a Babócsay-ház, amelynek emeletén a csecsemővédő intézet van elhelyezve. — *Babócsay* János orvos 1794 táján katonai kórháznak ajándékozta oda. 1894-ben a város vette meg. Némelyek szerint már a törökök idején állott az épület.

A mai Kaszinó helyén 1769—1884-ig állott a városi kórház és a *Szent Márton* temploma. A *felsőtemplom* 1825-ben épült a régi temető helyén. A mostani temetőben a legrégibb siremlék az 1779. aug. 15-én elhalt Terher Vencel királyi szappanfőző-mesteré, a főbejárattól nem messze, a főúton, baloldalon. A zsidó temető legrégibb sírköve 1787-ből való és Mordekhai Jákob sírhelyét jelöli. A zsidó templom építéséhez 1807. aug. 5-én fogtak hozzá s az alapkövét maga Batthyány Lajos gróf tette le. A városháza 1874-ben, az evangelikusok temploma 1891-ben épült.

A piarista-atyák hírneves gimnáziumát 1765-ben alapította *Batthyány Lajos* nádor. Azon jeles férfiak közül, akik a kanizsai piarista-gimnáziumból kikerültek, *Deák Ferenc*, a haza bölcse, tűnik ki, kinek emlékét diszes bronztábla örökíti meg.

Bátorfi—Halis—Szalay Sándor adatai után:
Béres János.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni
örök igazságban,
Hiszek Magyarország
feltámadásában.
Amen!